

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ניסן

(חלק לב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע חג הפסח, יא"יז ניסן, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ניסן

„יצא רוב החדש בקדושה“ – אין אומרים תחנון כל חדש ניסן²).

וצריך להבין:

אע"פ שכל עניני (וסיפורי) התורה הם נצחיים⁷, מ"מ, לא מצינו שיתקנו בסדר התפלה (וכיו"ב) זכר לדורות על כל מאורע שבתורה, כ"א רק בענינים מסויימים – שהם ענינים כלליים ויסודיים, כמו „זכר ליציאת מצרים“; „זכר למקדש“ וכיו"ב [וגם בנוגע ל„מקדש“ אין עושים זכר לכל העבודות שנעשו במקדש (אפילו עבודות שנעשו הרבה פעמים)];

ומדוע עושים זכר לדורות לקרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח – שהיו (א) תח פנמיים⁸, (ב) במשכן (היינו, שקדם בזמן לא רק לגלותנו זה האחרון, אלא גם למקדש שני, גלות בבל ולמקדש ראשון)!

ובזה גופא – זכר כפול⁹: (א) אמירת פרשת הנשיא, (ב) אי אמירת¹⁰ תחנון¹¹ (ועד למשך חדש שלם)!

א. מר"ח ניסן עד י"ב בו „נוהגין לקרות פ' הנשיא שהקריב בו ביום“¹. ומטעם זה נוהגין שאין אומרים תחנון בימים אלו², מפני ש„בא“³ בניסן (יום הקמת המשכן במדבר⁴) התחילו הנשיאים להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח נשיא א' ליום⁵ עד י"ג בניסן וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו הי' יו"ט שלו" (ומכיון שביחד עם ימי הפסח שלאח"ז

(1) שו"ע אדה"ז אר"ח סתכ"ט ס"ז. משל"ה מס' פסחים קמ, ב. וראה גם ליקוטי עמק ברכה להשל"ה ס"ג. אלי' רבה אר"ח סתכ"ט סק"ו. אלי' זוטא שם סק"ד. באה"ש שם סק"ו. חק יעקב שם סק"י. סידור ר"ע דיני ניסן ס"ז. ועוד.

וביום י"ג ניסן אומרים הפרשה הזאת חנוכת המזבח עד כן עשה את המנורה (סידור תורה אור וסידור תהלת ה' ועוד). שהוא נגד שבט לוי (שו"ע אדה"ז וליקוטי עמק ברכה שם). וראה שיחת י"ג ניסן תשמ"ה. ועוד.

(2) טושו"ע אר"ח סתכ"ט ס"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ח. וכן הוא בסידור אדה"ז (לפני „למנצח גר יענך“) בהימים שאין אומרים בהם תחנון.

ולהעיר דמ"ש שם „מנהג ספרד“* – מוכרח לומר שאינו שולל שאר בני ישראל, כי סידור אדה"ז הוא שוה לכל נפש (ראה עער הכולל בהקדמה), לא רק לספרדים, ובמכ"ש עבור ההולכים בדרכיו והגרים במדינתו של אדה"ז (שרובם לא היו ספרדים). אלא י"ל „מנהג ספרד“ בא „הוסיף הדגשה מיוחדת בזה. ואכ"מ.

(3) שו"ע אדה"ז שם ס"ט. ממסכת סופרים פכ"א ה"א. טור אר"ח שם.

(4) פקודי מ', יז.

(5) נשא ז, יא.

(6) שו"ע אדה"ז שם. מב"י לטור שם. מג"א אר"ח שם סק"ג.

(7) ראה תניא רפי"ז.

(8) להעיר מרמב"ם הל' מעשה הקרבנות ספ"ב.

(9) נוסף על זכר לזה בימי חנוכה ע"י קריאת פ' הנשיאים בציבור (משנה מגילה ל, ב ובפרש"י. וראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 378 ואילך. וש"ג) – זכר שונה לגמרי – כדמוכח גם מזה שביום הח' קורים מנשיא הח' ועד גמירא.

(10) גם לא ביום השבת – בנוגע לאב הרחמים וצדקתך צדק (מג"א אר"ח ס"צ"ב סק"ג. שו"ע אדה"ז שם ס"ח. סידור אדה"ז במקומו).

(11) וי"ל שיש בזה גם ענין חיובי – כי בימים

(* ולהעיר משער הכולל (פ"א אות יח), דמשמע מנפרש „מנהג ספרד“ על הימים שנהגים שא"א בהם תחנון.

(מלשון אמת¹⁵), הנותן חיזוק מיוחד בהברכה, פועל גמר „נצחון“¹⁶.

ונמצא שהזכר לדורות לקרבנות הנשיאים „לחנוכת המזבח“ (שע"י אמירת פ' הנשיאים) אינו רק זכר (למאורע שאירע בעבר), אלא היא פעולה נצחית, ועד כדי כך – שמאירים – כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט" בפועל (כנ"ל), „להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם!“

זהו חידוש גם לגבי עניני „זכר“ שמדברי סופרים. דעם היות שכל הפעולות והתפלות כו' הנאות לשם זכר לדבר מסויים („זכר ליציאת מצרים“ וכיו"ב, כנ"ל) אינן סתם זכר בעלמא, אלא שע"י זכר זה „נעשה“ מעין הדבר הנזכר – מ"מ, פעולה כזו לא מצינו דוגמתה בתפלות (ועניני „זכרון“) דכל השנה¹⁷.

ג. זאת ועוד – ובהקדם השאלה:

כיצד יתכן שכא"ר מישראל יאמר פרשת כא"ר מהי"ב נשיאים עם ה"יהי רצון" (שיאירו עליו האורות וכו' שב-קדושת שבט זה) – והרי כל אחד מ-

ב. גם באופנו של זכר זה מצינו חידוש:

לאחרי אמירת ה"נשיא" נוהגין לומר „יהי רצון“¹². וז"ל: יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שבאם אני עבדך משבט (פלוגי) שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום, אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם אמן.

כלומר, כא"ר מישראל (לא רק יחידי סגולה) מתפלל אשר „יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין . . הכלולות בקדושת זה השבט“, ועוד זאת – שהארה זו לא תשאר בהעלם והסתר, אלא תשפיע על עבודתו בפועל, „להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך (ועוד זאת) כל ימי חיי אני (ועוד זאת –) וזרעי וזרע זרעי (ובאופן ד)מעתה ועד עולם!“

ויתירה מזו: כיון שאין מתפללין על מעשה נסים¹³, עכצ"ל שתפלה זו (של כא"ר מישראל) יכולה להתקיים בדרך הטבע, בחשך כפול ומכופל של זמן הגלות! ועוד, בכלל – תפלת ישראל מתקיימת בפועל, ובפרט תפלה ע"י רבים, כמ"ש¹⁴, „הן א"ל כביר ולא ימאס“. ובפרט שמסיימים ה"יהי רצון" באמירת „אמן“

15) ראה שבועות לו, א ובפרשי שם. שו"ע אדה"ו או"ח סקכ"ד ס"ט. אנציקלופדי תלמודית (כרך ב) ערך אמן.

16) ראה נזיר בסופה.

17) וגם התפלות הדומות לה (כמו ה"יהי רצון" לאחרי תשליך, ודהושע"י, ולאחרי בדיקת חמץ, וה"רבנו של עולם" דספה"ע) שמתפללים על המשכות מלמעלה וכו' – אין זה בדומה כלל לבקשה זו שהוא לכל ימי חיי כו' ועד עולם! ועוד ש"יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין כו' הכלולות בקדושת זה השבט", ושהו יפעול בעבודת האדם בפועל – „להבין ולהשכיל בתורתך וכו'", כנפנים.

אלו שאין אומרים בהם תחנון, משמע שנמשכות אז אותן ההמשכות וההשפעות שנמשכות בימים אחרים ע"י אמירת תחנון, כמדובר כמ"פ (ראה לקו"ש חט"ו ע' 546. ועוד).

12) מקדש מלך לזח"ג קצו, ב. ס' קב הישר פפ"ח. סידור תורה אור וסידור תהלת ה'. וראה „היום יום" א' ניסן.

13) ראה ירושלמי תענית פ"ג ה"ב. ברכות ס, א. ועוד.

14) איוב לו, ה. ברכות ח, רע"א.

משבט לוי²³) – „כי זה שייך לעיבור“, ומצד „עיבור²⁴ אפ"ל שייכות לכל שבט ולכל השבטים.

ועפ"ז, מכיון שכאו"א מישראל אומר פרשיות כל הנשיאים וה"ה רצון של כאו"א – והקב"ה ממלא בקשות אלו – הרי שבגמר אמירת הנשיאים (בי"ב ניסן) מאירים בכאו"א מישראל „כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות“ בכל שבט ושבט – שבהם נכללים כל ניצוצות הקדושה שבכל העולם כולו – שנברא „בשביל ישראל²⁵“, וכידוע²⁶ שי"ב השבטים כוללים כל אופני עבודה האפשריים²⁷ (י"ב אופנים כלליים).

ומזה מובן גודל הפעולה של אמירת הנשיאים ב„להבין ולהשכיל בתורתך ובראתך לעשות רצונך כו" – מכיון שבאה ע"י כל „ניצוצין קדישין“ של כל השבטים.

ישראל הוא רק משבט אחד [כמובן מה"ה רצון" עצמו שהוא בלשון של 700 – „באם אני עבדך משבט (פלוגי) כו"¹⁸, כי יתכן שאינו משבט זה], ונמצא, שמתוך י"ב פעמים של אמירת הנשיאים, הרי בי"א מהם אומרים תפילה שאינה שייכת להמתפלל!¹⁹

ועכצ"ל, שכאו"א מישראל (אפשר שיהי) כלול משאר כל ישראל (השבטים), ועד שכאו"א מישראל אפשר שיקבל האורות של כל השבטים, שאז אמירת הנשיא וה"ה רצון" אפשר שתהי על הוודאי – ש„יאירו נא עלי כל ניצוצין כו' וכל האורות כו' הכלולות בקדושת זה השבט כו", מכיון שאפשר הדבר²⁰ שיש לו שייכות לכל השבטים²¹.

וע"ד הוראת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²², שאפילו כהן ולוי יאמרו הנשיא וה"ה רצון" בכל יום (אף שוודאי שהם

18) כ"ה הנוסח במקומות שבהערה 12.

19) ולהעיר מדעת האחרונים שאין אומרים „באם אני כו" (ראה מורה באצבע (להחיד"א) ס"ז סקצ"א. שו"ת מנחת אלעזר – הובא בדרכי חיים ושלום סתק"ח).

20) ומה שאומר „שבאם אני עבדך משבט (פלוגי) כו" (אף שיש בו מכל שבט ושבט ככפנים) – ה"ז מפני שבאם כפשוטו הוא משבט פלוגי, מקבל מהאורות דשבט זה בגלוי יותר ביתר שאת ויתר עז (משא"כ אם הוא משבט אחר מקבל רק מעין כו').

ויש לומר, שע"י שמתפלל „שבאם אני עבדך משבט כו", ה"ז גופא מסייע לגלות שייכותו לשבט דיום זה. ולכן גם כהן או לוי מתפלל בנוסח זה כי ע"י התפלה מתגלה שייכותו לשבט פלוגי. ועצ"ע.

21) גם שבט לוי, כמובן מזה שאומרים בי"ג ניסן הפרשה שכנגד שבט לוי (אבל להעיר שאין אומרים לאח"ה ה"ה רצון") – כי שבט לוי „נתונים נתונים המה לו ומאת בני ישראל" (במדבר ג, ט), „הלויים באים תחתיהם ובשליחותם" של כל בניי (פרש"י שם, ח).

22) „היום יום" א' ניסן.

23) ועד שהכהן מברך ברכת כהנים, והלוי יוצק מים על ידיו (בי" לטור או"ח סקכ"ח ד"ה ורבינו סובר (ע"פ זח"ג קמו, ב). שו"ע או"ח שם ס"ו. שו"ע אדה"ז שם ס"ו).

24) ראה תניא ספ"ד.

25) פרש"י ר"פ בראשית. וראה תניא פל"ז (מה, א).

26) ראה פע"ח בהקדמה לשער התפלה. עמה"מ ש' עולם הבריאה פי"א בהגהה. לקו"א לה"מ סקל"ג. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפא ואילך. שער הכולל בהקדמה. וש"ו. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 54 הערה 14. וש"נ.

27) ולכן „כל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו" (במדבר פ"ג, יד), וכמפורש במדרש פרטי הכוונות דכל נשיא (במדבר"ש שם, וז"ל). פי"ד, א"א. וראה של"ה שבהערה 1.

ולהעיר ממ"ש במקור חיים (לבעהמ"ס חות יאיר) או"ח רסתכ"ט: מ"ש בשל"ה דנכון לקרות בי"ב ימי ניסן הקרבת י"ב נשיאים .. ול"ג גם כוונתם בהקרבתם ע"פ דרו"ל ברבה.

שההקרבה שלהם היתה חד פעמית, ולפני אלפי שנה, ובמקום וזמן מסויימים – כי קרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח ה' ענין נצחי לכל הדורות³⁵, ענין הנמשך ומשפיע ב900 בעבודת כאו"א מישראל, כולל גם בחושך כפול ומכופל דהגלות – שמאירים „כל הניצוצין כו' להבין כו' כל ימי חיי כו' מעתה ועד עולם”.

ה. ע"פ האמור לעיל (שקרבנות הנשיאים הם ענין נצחי הנמשך בכאו"א בכל הדורות) מובן, שמהענינים המיוחדים של חודש ניסן הוא – ההזגשה בענין (א) הנצחיות של נשיאי ישראל³⁶, כי כל נשיא בדורו כנשיא הראשון בדורו³⁷, (ב) ההתקשרות וכו' של כאו"א

ד. ויש לבאר הטעם לחידוש זה שבקרבנות הנשיאים והאמירה לזכר שלהם:

חנוכת המזבח היא היסוד וההתחלה של עבודת כל ישראל במשך כל הדורות²⁸, וכידוע²⁹ דחנוכת המזבח ענינה כמו ענין החינוך, שכשם שהחינוך מעמיד את היסוד של כל עבודת המחונך במשך כל ימי חייו³⁰, כן ע"י חנוכת המזבח הועמד היסוד לעבודת המשכן, שהיא תכלית כל עבודת האדם (ובמשך כל הדורות)³¹ – „ועשו³² לי מקדש ושכנתי בתוכם”³³.

ומטעם זה (א) כל השבטים השתתפו בחנוכת המזבח – כי בהם נכללים כל הסוגים (פרטיים) שבעבודת ה' (כנ"ל), (ב) הקרבנות לחנוכת המזבח הובאו ע"י הנשיאים דוקא – „כי הנשיא הוא הכל”³⁴ (כל השבט שלו, ועי"ז – כל השבטים (כנ"ל) כולם).

ועפ"ז מובן הטעם שעושים זכר לדורות לקרבנות הנשיאים (ע"י אמירת פ' הנשיאים ואי אמירת תחנון) – אף

(35) להעיר מדברי חז"ל שהעגלות והפרות שהביאו הנשיאים, ניתן להם הוי' שיהיו קיימים לעולם (במדב"ר פי"ב, יח).

(36) וראה משנה ר"ה בתחלתה, שבאחד בניסן הוא ראש השנה למלכים – למלכי ישראל (שם ג, א).

ולהעיר שלימוד זה (ע"ד נצחיות הנשיא בעבור דתו במשכן ופעולתו על ישראל בכל הדורות) מבואר גם בלקו"ת פרשתנו (חסידי"שע פרשה" של השבוע דיום אמירת שיחה זו) – ד"ה ויקרא אל משה: „התורה היא נצחית ושייך בחינות אלו (ד, ויקרא אל משה" באהל מועד שבמשכן) גם עכשיו" מצד „אתפשטותא דמשה שבכל אדם" (ראה תקו"ז טס"ט (קיב, א, קיד, א). אגה"ק בסוף הביאור לסי' זך), „אתפשטותא דמשה שבכאו"א פועל עליו „ליראה את ה' אלקיך" (עד שלגבי בחי' זו „ראה מילתא זוטרתא היא" – ברכות לג, ב (בע"י). תניא רפמ"ב), „ללכת בכל דרכיו ולהאבה אותו ולעבוד את ה' א"ג' לשמור את מצוות ה' גוי" (עקב י, יב ואילך).

(37) להעיר מקהלת יעקב (לבעהמ"ס מלאו הרועים) מערכת רבי שנשיא ר"ת ניצוצו של יעקב אבינו.

(28) ראה של"ה שם שאומרים הנשיא „כי כל נשיא ונשיא ה' לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע הרוחנית כל אחד לשבטו כל ימי עולם כו' ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום כו'”.

(29) ראה תו"א וישב כט, ד. לקו"ת נשא כט, א. לקו"ש חכ"ה ע' 383 ואילך. וש"נ.

(30) כמ"ש (משלי כב, ו) חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. וראה מקומות שבהערה הקודמת.

(31) ראה מכתב „בימים שבין יו"ד וט"ו בשבט" תשמ"ז (נדפס בלקו"ש חכ"ז ע' 412 ואילך. ובתרגום ללה"ק – חל"א ע' 235 ואילך). „הש"ש תשמ"ז ח"א – ש"פ תרומה תשמ"ז. ועוד.

(32) תרומה כה, ת.

(33) ציווי זה כולל גם הציווי על המקדש, ראשון שני ושלישי (רמב"ם הל' ביהמ"ח בתחלתן. וראה לקו"ש חט"ז ע' 302 ואילך. חכ"א ע' 149 ואילך).

(34) פרש"י חוקת כא, בא.

נ"ע לפני הסתלקותו⁴¹ – „איך גיי אין הימל, די כתבים לָאָךְ איך אייך” (אנכי עולה השמימה, ואת הכתבים (כתבי החסידות) הנני משאיר לכם).

פירוש הדברים⁴²: „צדיקים דומין לבוראם”⁴³, וכשם שהקב"ה „נתן (הכניס) את עצמו” בתורתו, כמחז"ל⁴⁴, „אנא נפשי כתבית יהבית”, עד"ו בצדיקים, ש„נותנים” (ומכניסים) את עצמם בדברי תורתם.

וזהו הכוונה בדברי אדמו"ר נ"ע „איך גיי אין הימל די כתבים לָאָךְ איך אייך” – שע"י (לימוד) כתביו (תורתו) שהלימוד מביא לידי מעשה בפועל ועד להפצתם חוצה, מתקשרים וכו' עמו בעצמו (מכיון שהכניס את עצמו בכתביו), עצמו – כפי שנמצא במצב של עלי' השמימה.

ומכיון שה„כתבים” נמצאים למטה בגשמיות העולם – הרי על ידם נמצא אדמו"ר נ"ע בגשמיות העולם, היינו, שזוהי התקשרות נצחית בגשמיות בין הנשיא אדמו"ר נ"ע וכל ישראל.

וכן הוא בנוגע לבנו ממלא מקומו⁴⁵, נשיא דורנו – שע"י כתביו, ספריו ונכ-

מישראל (בכל דור ודור) לנשיאי ישראל הנמשכת מההתקשרות וכו' – שהייתה בזמן חנוכת המשכן – התקשרות וכו' נצחית.

וי"ל אשר השייכות (דהנצחיות) דנ"שיאי ישראל לחודש ניסן מודגשת ביותר בנוגע לנשיא דורנו, כ"ק מ"ח אדמו"ר:

ב' ניסן הוא יום ההילולא של הנשיא כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ויום התחלת הנשיאות של (בנו ממלא מקומו)³⁸ כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו³⁹.

ובשניהם מצינו ענין הנצחיות (גם) בגשמיות העולם, והתקשרות דכאו"א מהם הנצחית לכל ישראל⁴⁰ (וכן – דכל ישראל אליהם):

ידועים דברי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב)

(38) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ז: המלכות ירושה כו' ולא המלכות בלבד אלא כל השררות... ירושה לבנו ולבנו בנו עד עולם (ובספרי שופטים יז, כ: כל פרנסי ישראל).

ולעיר שכ"ק מ"ח אדמו"ר ה' בן יחיד והני שיאות עברה אליו בדרך ממילא, ובן מלך אין צריך משיחה, כי משיחת אביו היא משיחתו (ראה רמב"ם הל' כלי המקדש פ"א ה"א. הל' מלכים שם ה"ב. צפ"נ (המלוקט) להל' כלי המקדש שם).

(39) ולהעיר סוים ימים אלו הוא י"ג ניסן – יום ההילולא דאדמו"ר הצ"צ, ואולי יל – גם יום התחלת הנשיאות של ממלא מקומו אדמו"ר מהר"ש (ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 409, ושי"נ).

(40) כדברי כ"ק מ"ח אדמו"ר בנוגע לאביו אדמו"ר נ"ע (אגרות קודש שלו ח"א ע' קמא) – שרועי ישראל „הנה לא זה בלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם, הנה עוד זאת מתרפסים להדום כסא מרום, להתיצב לפני הוד א"ל רם ונשא, להגן על עם ישורון” (נוסף על המבואר באגה"ק סי' זך וכיאורו). ולהעיר ממחז"ל בנוגע למשה: מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש (סוטה יג, סע"ב).

(41) הועתק במכתב זקני אנ"ש – נדפס באגרות קודש אדמו"ר מהרה"צ ח"א ע' קיג.

(42) ראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 24 ואילך. ועוד.

(43) ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

(44) שבת קה, א (בגירסת הע"י). לקו"ת שלח מה, סע"ד.

(45) בנו יחידו – שירוש הכל (ראה לעיל הערה 38), וירוש ה"ה המוריש עצמו (ולא רק במקום המוריש) – ראה ב"ב קנט, א. שו"ת צפ"נ דווינסק ח"א סק"ח. ווארשא ח"ב סק"ח. מילואים יג, א. מהד"ת יט, א. ובלשון הכתוב – „תחת אבותיך יהיו בניך” (תהלים מה, יז. ב"ב שם).

שכים ממקור הקדושה – הקב"ה בעצמו, לכן, כשם שהוא ית' קיים בקיום עצמי (ונצחית⁵³) (שהרי מציאותו מעצמותו כו'), כמו"כ קדושתו ואורו (שהוא דבוק בהמאור ומעין המאור) – קיים בקיום עצמי ונצחי.

ובהמשך לזה כותב שם:

ומקום התורה והעבודה של צדיק בקדוֹ- שתו הוא גם לאחר עלותו מחיי הגופות לחיים האמיתיים והארת אור עבודתו נשאר במקומו, די"ל שהמקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה קדושתו עליהם מחלקי בירוורו בעולם.

ומביא על זה (ביאור –) סיפור מאביו⁵⁴, וראיתי פעם כי כ"ק אאמור"ר הרה"ק הכ"מ נכנס לחדר אביו כ"ק אאזמור"ר וצוקללה"ה זי"ע והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו (זה הי' בערך בשנת מ"ה או מ"ו) ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל השולחן למול כסא שבתו, ושפתיו נעות כמדבר, ובכה הרבה".

והביאור בזה מובן ביותר ע"פ המ' דובר ומבואר בהמאמר שם – שענין האמור (ע"ד נצחיות מקום עבודתו כו' של הצדיק) בא בהמשך להמבואר שם

(53) התואר „נצחי” כאן הוא שם המושאל – כי לשון „נצחיות” אינו נופל כ"א בבחי' וגדר זמן, שיומשך זמן בלי סוף, אבל מה שאינו בבחי' וגדר הזמן לא שייך בו המשך הזמן כו' (לקו"ת שבת שובה סו, ג).

(54) ב"מ"א (ראה ספר השיחות תש"ד ע' 6 ואילך. ועוד) סיפר כ"ק מו"ח אדמור"ר בפרטיות יותר, שב- היותו ילד קטן הי' רגיל להכנס לחדר היחידות של כ"ק אדמור"ר מהר"ש. ופעם אחת ראה שהדלת נפתחת, ונפל עליו פחד והסתיר עצמו, וראה שאביו נכנס כו' – כההמשך שנעתק בהמאמר.

סיו וגם הגשמיים (כדלקמן) – מתקשרים עמו בעצמו ובגשמיות⁴⁶.

ו. ויש לומר שכ"ק מו"ח אדמור"ר נשיא דורנו הדגיש זאת תיכף במאמרו (תורתו) הראשון⁴⁷ (בתור נשיא⁴⁸) – שמזה מובן שזוהי התחלה ועיקר ויסוד בנשיאותו – ד"ה ראשית גוים עמלק ואחריתו גו'⁴⁹:

בהמאמר שם מבאר, דעניני קדושה קיימים ב"קיום עצמי (ונצחי)", כמו „המצות⁵⁰ שנתלכשו בעינינים גשמיים קלף הגשמי וצמר הציצית וכהאי גוונא וכל מה שברצונו ית' כלים ראויים להארת האור העליון ה"ה קיימים בבחי' קיום עצמי", וממשיך „וי"ל שזהו"ע קדושה לא זזה ממקומה⁵¹, ותשמישי קדושה⁵² בקדושתן הם עומדים כו'".

כלומר: מכיון שכל עניני קדושה נמ-

(46) נוסף על זה שעי' „זרעו בחיים”, „אף הוא בחיים” (תענית ה, ב).

(47) שהוא (מיוסד על) מאמר האחרון של אביו אדמור"ר נ"ע (פורים בסעודה, פר"ת*) בהוספות רבות וכו' ובשינויי לשונות ככ"מ. – ולהעיר ממארו"ל (מדרש תהלים בתחלתו): במקום שחתם זה פתח זה. ובארוכה – ב"ר פ"ק, יב. וש"נ.

(48) שנאמר בש"ק פ' צו אחר מנחה, יום האחרון של השבעה אחרי אביו אדנ"ע.

(49) נדפס בסה"מ תר"פ-תרפ"א בתחלתו.

(50) סה"מ ש ע' יוד.

(51) ראה ע"ה ש ער ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק ביאור לסי' זך (קמז, א).

(52) ראה מגילה כו, ב. רמב"ם הל' ס"ת פ"י ה"ד. וראה תו"א צ, סע"ב. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ה ואילך ופע"ז ובקיצורים לשם. וראה לקו"ש ח"ב ע' 135. וש"נ.

(* נדפס בסה"מ פר"ת ע' רצו ואילך. * כן נרשם בראש המאמר – בבתי"ל לא נודע לני.

המקום הרוחני – מעלה ומדריגה⁶⁰) – כי קדושתו של הצדיק חודרת בכל ענייניו (גם במקום ובכלים שהשתמש בהם לצרכי העבודה⁶¹); וכדברי המאמר „המקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה קדושתו עליהם“.

ויתירה מזו: קדושת המקום והכלים כו' של הצדיק (גם לאחר הסתלקותו) היא באותו האופן כהזמן שהצדיק השתמש בהם בפועל, נשמה בגוף; וכמובן מהסיפור הנ"ל – „נכנס לחדר אביו . . והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו כו' ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל השולחן למול כסא שבתו, ושפתיו נעות כמדבר, ובכה הרבה“ – היינו „כמו שהי' בחייו“ כשהי' נכנס ליחידות [שי"ל שע' ינה – התאחדות של ה„יחידה“ של הנכנס ליחידות ושל ה„יחידה“ של הרבי] – בחיים חיותו של אדמו"ר מהר"ש!

וע"פ פתגם אדמו"ר נ"ע הנ"ל „איך גיי אין הימל, די כתבים לאָן איך אייך“ – מובן, שע"י ההתקשרות לנשיא הדור – ע"י ה„התקשרות“ עם כתביו, ספריו וכו', שבהם הכניס את עצמו כנ"ל – נמשך מהקיום העצמי והנצחי של קדושת הצדיק והנשיא, לכל ההולכים „בדרך⁶²

„בענין הכלים שע"י דבקותם והתאחדות האור בהם הרי גם הם בבחי' קיום עצמי“ (כמו האור⁶⁵). שמה מובן, שהקיום הנצחי של קדושת המקום הגשמי וכל כליו שהשתמש בהם (הצדיק) – ל„צרכי העבודה“ – הרי „גם לאחר עלותו מחיי הגופות“ הוא ע"ד ובדוגמת הקיום העצמי (ונצחי) של הכלים דעשר ספירות (מצד ביטולם והתאחדותם עם האור).

וי"ל יתירה מזו – שזהו (לא רק בדוגמת, אלא) אותו הענין ממש, היינו שהקיום הנצחי ש„במקום התורה והעבודה של צדיק כו' וכל כליו שהשתמש כו“ הוא באותה הדרגה של קיום נצחי דכלים של עשר ספירות (דעולם האצילות). וי"ל שזה מובן גם ממש"כ בתניא⁶⁶ בביאור מחז"ל⁶⁷ „האבות הן הן המרכבה“, שבכל עניניהם היו מרכבה דאצילות, שעד"ז בצדיקים ונשיאים שהם דוגמתם.

ז. המורם מכל הנ"ל – שחיי הצדיק הם נצחיים⁶⁸, ולא רק ברוחניות הענינים אלא גם – בנוגע למקום הגשמי וכליו הגשמיים (שולחנו וכסאו כו') – וכדיוק הלשון „קדושה לא זזה ממקומה“⁶⁹, המקום הגשמי ב„חדר אביו“ (נוסף על

55) היינו לא רק הדביקות וקיום שבכלים מצ"ע (דאיהו וגרמוהי חד (תקו"ז בהקדמה – ד, ב), שהוא לא כמו האחדות דאיהו וחיהי חד – ראה המשך מים רבים תרל"ז פל"ב. המשך וככה תרל"ז פק"ז. המשך תרס"ו ע' קצ. ובכ"מ.) כ"א גם בחי' קיום עצמי של האור.

56) פכ"ג. פל"ד. פל"ט.

57) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. – „אפילו בשינתם“ (מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקמ).

58) ראה אגה"ק סי' זך וביאורו.

59) והדיוק בזה יובן עוד יותר מזה שלשון „ממקומה“ לא הובא בע"ח של"ד ושל"ה שבהערה

60) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב הל' ה"ו. מו"נ ח"א

פ"ח. נת' בס' החקירה להצ"צ עד, סע"ב ואילך.

61) ולא רק כשנשאר לאח"י רק לקדושה בלבד,

כמו השולחן ועמוד (שטענדער) של הצדיק שממנו

עשו הארון שבו נגנו הצדיק, שכל מציאותו רק ארון

וכלי להצדיק, וי"ל כמו ארון וכלי ללוחות הברית

(להעיר ממחז"ל „קשה מיתתן של צדיקים לפני

הקב"ה כשבירת לוחות“ – ירושלמי יומא פ"א ה"א

ובקה"ע שם. תנחומא (באבער) אחרי יוד. הובא

בפרש"י עקב יו"ד, ו.

62) אגה"ק סכ"ז (קמו, א).

הלכות פסח ומצוות החג, החל מההתחלה
הלכות ערב פסח) ומליל הסדר.

ט. כל הנ"ל שייך במיוחד להענין
שדובר אודותו לאחרונה⁶⁶ ע"ד, "ועשו לי
מקדש ושכנתי בתוכם" – שהכח על
העבודות כל ימי המשכן בא מחנוכת
המזבח שע"י קרבנות הנשיאים (כנ"ל
סעיף ד) – ו"כל מקום שנאמר לי אינו זו
לעולם"⁶⁷,

שכל ישראל, אנשים נשים וטף, יעשו
ביתם וחדרם כו' – ע"ד, "מקדש מעט"⁶⁸,
בית תורה תפלה וגמ"ח (צדקה), עד שה'
בית הגשמי וכליו הגשמיים (השולחן,
כסא וכיו"ב) ייעשו כלים לקדושה (תורה,
תפלה וצדקה), שיהי' "בית מלא ספרים"⁶⁹
וכו',

וכמודגש גם בחג הפסח – "אשר⁷⁰
פסח על בתי בני ישראל".

ושימת לב מיוחדת בנוגע לחינוך
הילדים, שהם מראשי המשתתפים בסדר
של פסח (ועד שעושים בשבילם כמה
ענינים עוד לפני הפסח, ועושים שינויים
בכדי שלא ישנו התינוקות ובכדי שישא'
לו התינוקות⁷¹), כולל גם – שכל ילד
וילדה יהי' להם (– שלהם) סידור, חומש
ו(להבדיל) קופת-צדקה, וכן – "הגדה של
פסח"⁷² (עם ציורים⁷³),

(66) ראה שיחת ש"פ תרומה תשמ"ז ס"ח. וש"נ.
(67) ויק"ר פ"ב, ב. נת' בשיחת ש"פ תרומה שם
ס"ו ואילך. לקו"ש חל"ו 123 ע"ב ואילך.
(68) ראה מגילה כט, א.
(69) ע"ד מרו"ל – ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א.
תנחומא קרח ב. במדב"ר פ"ח, ג.
(70) בא יב, כז.
(71) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תעב. סתע"ג
סי"ד-טו. סל"ח. ס"מ. ועוד.
(72) ראה שיחת פורים תשמ"ז.
(73) שע"ז, לא ישנו התינוקות וכו'.

ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה
באורחותיו נצח טלה ועד"⁶³.

ובפרט ע"י לימוד הכתבים והספרים,
והבאת הלימוד במעשה בפועל, הן
בעצמו והן – ע"י הפצת המעינות (דהכ'
תבים והספרים) חוצה.

ועי"ז מאירים אצלו, "כל ניצוצין קדי'
שין וכל האורות הקדושות הכלולות"
בנשיא הדור – שכולל "הכל", כי הנשיא
הוא הכל⁶⁴, וזה פועל, "להבין ולהשכיל
בתורתך [כולל ובפרט בנדו"ד – הכתבים
וספרים של הנשיא] וביראתך לעשות
רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי
מעתה ועד עולם (נצחי)".

ח. ההוראה בנוגע לפועל:

צריכים להתקשר עם נשיאי ישראל
שבכל דור ודור, ובדורנו – בנשיא דורנו,
כ"ק מו"ח אדמו"ר, ועי"ז מקבלים
מה"נצחיות" של הנשיא.

וזה פועל "להבין ולהשכיל בתורתך"
– נגלה תורה ופנימיות התורה, כולל
תורתם של רבותינו נשיאינו, וגדול
תלמוד שמביא לידי מעשה⁶⁵ – לעשות
רצונך דהקב"ה כל ימי חיי – קיום
המצות בפועל,

ובפרט קיום המצות וההוראות
בענינים שהזמן גרמא: "מבצע פסח",
להכין את עצמו, את בני' אחיו ואת כלל
ישראל – לחג הפסח, להשתדל ולדאוג
שכאו"א מישאל יהי' לו כל צרכי החג,
הן בגשמיות, והן (ובעיקר – המעשה
אשר יעשה) – צרכיו הרוחניים, ידיעת

(63) ו"כל מקום שנאמר נצח טלה ועד אין לו
הפסק עולמית" (עירובין נד, א).
(64) פרש"י שבהערה 34.
(65) ראה קידושין מ, ב. ב"ק יז, א.

עד שזה בא בתכלית הגילוי ושליומו-
תו ב"מקדש גדול", ביהמ"ק השלישי,
ושם – בקודש הקדשים, יחידה שבמקום
(שבועולם), ששם היחידה של כל נפש
מישראל מתקשרת עם בחי' יחידה
שלמעלה, יחידו של עולם,

בגאולה האמיתית והשלימה על ידי
משיח צדקנו – יחידה הכללית⁷⁸, ותיכף
ומיד ממש.

(משיחת ש"פ ויקרא, ה' ניסן, תשמ"ז)

שעייכ"ז עושה חדרו, שולחנו ומטתו
כו' – „מקדש מעט“, כלי לקדושה,
ונמשך (כנ"ל) קיום עצמי בחדר הגשמי
וכלים הגשמיים ובכל הבית, כי „קדושה
לא זזה ממקומה“.

ונכנסים שם „לבוש בחגורה“ ועומ-
דים „אצל השולחן“, באופן של „דע לפני
מי אתה עומד“⁷⁴, ומדברים, עם דמעות
של שמחה, כבן המדבר לאביו, בן יחיד
להורים זקנים⁷⁵, ישראל (בנים אתם לה'
אלקיכם)⁷⁶ לאבינו שבשמים, שזה גורם
תענוג גדול להאב, ותענוג הבורא נעשה
תענוג הנברא⁷⁷.

(74) ראה ברכות כה, ב.

(75) כמאמר הבעש"ט: יעדער איד איז טייער ביי
דעם אויבערשטן ווי א בן יחיד וואָס איז געבאָרן
ביי עלטערן לעת זקנותם, און נאָך טייערער (כש"ט
הוצאת קה"ת) הוספות סקל"ג. ושי"ג.

(76) ראה יד, א. וראה תניא רפ"ב.
(77) ראה המשך וככה תרל"ז פי"ב. פט"ו. וראה

שיחת ש"פ ויק"פ תשמ"ז.

(78) רמ"ז לזח"ג רס, ב (נדפס במק"מ קצ, ב). ל"ת
להאריז"ל בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. ועוד. וראה
אוה"ת נצבים ע' א"ד עו. סה"מ תרכ"ז ע' טו. תר"ל ע'
י ואילך. תרנ"ה ס"ע יט ואילך. תרצ"ט ע' 207.
תש"ב ע' 51. ס' הליקוטים – דא"ח דהצ"צ ערך
משיח. וש"נ.

